

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-PT

Datum: 1. oktobar 2009.

Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 1. oktobra 2009.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU OPTUŽENOG
DA SE ODREDE ROKOVI ZA OBJELODANJIVANJE**

Tužilaštvo:

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi:

g. Radovan Karadžić

Prijevod

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog krivičnog suda Ujedinjenih nacija za gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. (dalje u tekstu: Međunarodni sud), rješava po "Zahtjevu da se odrede rokovi za objelodanjivanje", koji je optuženi podnio kao javan 9. septembra 2009. (dalje u tekstu: Zahtjev), i ovim izdaje sljedeću odluku.

I. Kontekst i argumenti

1. U Zahtjevu optuženi traži od Vijeća da izda nalog kojim će Tužilaštvu (dalje u tekstu: tužilaštvo) odrediti rokove da: 1) završi svoje objelodanjivanje dokaza na osnovu pravila 66(A)(ii), 66(B) i 68 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik); 2) podnese "konačan i realističan spisak dokaznih predmeta" na osnovu pravila 65*ter*; 3) podnese zahtjev ili zahtjeve, za prihvatanje dokumentarnih dokaza bez posredstva svjedoka i 4) podnese spisak svjedoka tužilaštva sa redosljedom njihovog nastupanja.¹ Optuženi nadalje tvrdi da bi, ako Vijeće izda zatraženi nalog, od tužilaštva trebalo zahtijevati da pokaže valjan razlog prije nego što mu se dozvoli da koristi materijal koji nije objelodanjen do odgovarajućeg roka, dok bi Vijeće trebalo razmotriti isključenje svjedočenja svakog svjedoka čije svjedočenje je povezano sa kasno objelodanjenim materijalom.²

2. Takođe 9. septembra 2009., Vijeće je izdalo Nalog poslije statusne konferencije kojim *inter alia*, poziva strane da do 28. septembra 2009. iznesu argumente o svim aspektima procedure koja se treba slijediti tokom suđenja.

3. Dana 17. septembra 2009. tužilaštvo je podnijelo "Odgovor tužilaštva na Karadžićev Zahtjev da se odrede rokovi za objelodanjivanje" (dalje u tekstu: Odgovor) kojim se protivi Zahtjevu kao djelimično preuranjenom i tvrdi da on nije u skladu s Pravilnikom, niti s praksom i jurisprudencijom Međunarodnog suda.³ Što se tiče Zahtjeva optuženog da se odredi rok za objelodanjivanje na osnovu pravila 66(A)(ii), tužilaštvo tvrdi da to nije potrebno, budući da je Vijeće već naložilo da se takvo

¹ Zahtjev, par. 1-8.

² Zahtjev, par. 9.

³ Odgovor, par. 1.

Prijevod

objelodanjivanje izvrši do 7. maja 2009., što je rok koji je tužilaštvo poštovalo, uz izuzetak nekoliko slučajeva gdje to nije učinjeno iz "valjanih razloga".⁴ Tužilaštvo isto tako tvrdi da je određivanje roka za objelodanjivanje na osnovu pravila 66(B) neizvedivo u praksi zbog činjenice što je optuženi zatražio "znatnu količinu materijala u vezi s cijelim nizom različitih pitanja koja bi mogla biti važna za njegovu odbranu, ali koja se čine u najboljem slučaju tek veoma malo relevantna za tezu tužilaštva", i da "[prem]da tužilaštvo ekspeditivno radi na tim zahtjevima za objelodanjivanje, ono može materijale dostavljati jedino u kontinuitetu".⁵ Tužilaštvo nadalje dodaje da je zahtjev optuženog da se odredi rok za objelodanjivanje "protivan žalbenoj jurisprudenciji i utvrđenoj praksi", budući da je objelodanjivanje na osnovu pravila 68 trajna obaveza, i da se za njega ne može odrediti rok.⁶ Tužilaštvo isto tvrdi i da ne postoje brojčana ograničenja što se tiče njegovog spiska predloženih dokaznih predmeta i da je spisak sa dokaznim predmetima koje je ono dostavilo u tom smislu proporcionalan. Ono se isto tako protivi određivanju roka za podnošenje zahtjeva ili zahtjevâ bez posredstva svjedoka i tvrdi da se ne može zahtijevati prije suđenja, ili na njegovom početku, da tužilaštvo podnese spisak svih svjedoka prema redoslijedu njihovog pojavljivanja za cijeli period suđenja.⁷

4. Dana 22. septembra 2009., optuženi je podnio "Zahtjev za odobrenje podnošenja replike i Repliku: Zahtjev da se odrede rokovi za objelodanjivanje" (dalje u tekstu: Replika), kojim traži da mu se odobri replika na Odgovor "kako bi se sporna pitanja iskristalizirala prije nego što Pretresno vijeće donese odluku s njima u vezi".⁸ Optuženi tvrdi da Odgovor "pokazuje zašto ovaj predmet nije spreman za suđenje i zašto je nerazumno očekivati [od optuženog] da bude u stanju da efektivno sudjeluje u suđenju koje bi započelo 19. oktobra",⁹ i da "[t]užilaštvo ne može biti spremno za suđenje sve dok ne ispuni obaveze objelodanjivanja".¹⁰

5. Konkretno, optuženi tvrdi da je primio preko 1.500 dokumenata (ukupno više od 6.000 strana) nakon 7. maja 2009., tj. datuma koji je Vijeće odredilo kao rok za okončanje

⁴ Odgovor, par. 2, odnosi se na Nalog poslije Statusne konferencije i priloženi Plan rada, 6. april 2009., par. 7(1).

⁵ Tužilaštvo napominje da namjerava da iznese argumente u vezi s modalitetima objelodanjivanja na osnovu pravila 66(B) do 28. septembra 2009; Odgovor, par. 4.

⁶ Odgovor, par. 6.

⁷ V. Odgovor, par. 7-12.

⁸ Replika, par. 1.

⁹ Replika, par. 2.

¹⁰ Replika, par. 9.

Prijevod

objelodanjivanja prema pravilu 66(A)(ii).¹¹ Nadalje, optuženi tvrdi da su mu materijali iz pravila 66(B) potrebni kako bi ih pregledao i odlučio što da uvrsti u svoju uvodnu riječ, kao i za unakrsno ispitivanje svjedoka tužilaštva, i da se on ne može pripremiti sve dok tužilaštvo ne ispuni svoju obavezu objelodanjivanja "svih materijala koje posjeduje, a koji su bitni za pripremu njegove odbrane";¹² pa stoga suđenje ne bi trebalo početi prije nego što se njemu pruži mogućnost da dobije i pregleda sve takve materijale.¹³ Osim toga, optuženi tvrdi da je objelodanjivanje materijala prema pravilu 68 "od fundamentalne važnosti za pravičnost postupka pred Međunarodnim sudom" i "jednako važno kao i obaveza krivičnog progona",¹⁴ a da tužilaštvo nije završilo svoju potragu i objelodanjivanje tog materijala koji se sada nalazi u njegovom posjedu.¹⁵ On tvrdi da, samo zato što je obaveza prema pravilu 68 trajna, to ne oslobađa tužilaštvo "dužnosti da blagovremeno traži i dostavlja materijal na osnovu pravila 68",¹⁶ i da se od njega, bez da primi sav oslobađajući materijal koji se trenutno nalazi u posjedu tužilaštva, ne može očekivati da održi uvodnu riječ ili da unakrsno ispita svjedoke tužilaštva.¹⁷ Optuženi ponešto modifikuje svoj stav u odnosu na podnošenje konačnog spiska dokaznih predmeta tužilaštva i tvrdi da bi Vijeće trebalo odrediti rok tužilaštvu za podnošenje revidiranog spiska dokaznih predmeta nakon što donese odluku na osnovu pravila 73*bis*. Isto tako, on tvrdi da bi Vijeće trebalo odrediti rok za podnošenje podnesaka bez posredstva svjedoka nakon što Vijeće utvrdi pitanja koja se tiču prihvatanja pismenih dokaza, i opseg suđenja.¹⁸ Naposljetku, što se tiče redoslijeda nastupanja svjedokâ, optuženi tvrdi da bi, imajući u vidu činjenicu da tužilaštvo "nije pružilo ni najmanju naznaku redoslijeda nastupanja ... svojih svjedoka", čak i provizorni spisak koji bi podlijegao izmjenama, bio od koristi optuženom, i da se tužilaštvu ne nanosi nikakva šteta time što se od njega zahtijeva da podijeli te informacije.¹⁹

6. Dana 28. septembra 2009., tužilaštvo je podnijelo "Zahtjev tužilaštva da mu se odobri replika na repliku i samu Repliku na Karadžićevu repliku na Odgovor tužilaštva na Zahtjev da se odrede rokovi za objelodanjivanje" (dalje u tekstu: Replika na repliku) kojim traži odobrenje da

¹¹ Replika, par. 3,5.

¹² Replika, par. 10.

¹³ Replika, par. 11.

¹⁴ Replika, par. 18.

¹⁵ Replika, par. 14.

¹⁶ Replika, par. 11.

¹⁷ Replika, par. 14.

¹⁸ Replika, par. 20-21.

¹⁹ V. Replika, par. 20-25.

Prijevod

odgovori na Repliku s obzirom na činjenicu da optuženi "postavlja dodatne zahtjeve u paragrafu 6 i daje netačne pojedinosti u paragrafima 3 i 23".²⁰

II. Mjerodavno pravo

A. Objelodanjivanje na osnovu pravila 66 i 68

7. Pravila 66 i 68 definiraju određene obaveze objelodanjivanja tužilaštva *vis-à-vis* optuženog i od fundamentalne su važnosti za pravično suđenje.²¹ Pravilo 66(A)(ii) nalaže da će tužilaštvo "odbrani staviti na raspolaganje" (a) kopije izjava svih svjedoka koje [...] namjerava da pozove da svjedoče na suđenju; i (b) kopije svih transkripata i pismenih izjava uzetih u skladu s pravilom *92bis*, *92ter* i *92quater*, u roku koji je odredilo pretresno vijeće ili pretpretresni sudija. Prema pravilu 66(B) "tužilac mora, kad se to od njega zahtijeva, dozvoliti odbrani da pregleda sve knjige, dokumente, fotografije i predmete koji se nalaze u posjedu ili pod nadzorom tužioca", koji su (i) bitni za pripremu odbrane, ili ih (ii) tužilac namjerava koristiti kao dokaze na suđenju, ili su (iii) pribavljeni od optuženog, ili su mu pripadali.

8. Pravilo 68(i), s izuzetkom slučajeva iz pravila 70, postavlja neovisnu obavezu tužilaštvu po kojoj ono mora što je prije moguće odbrani objelodaniti "sve materijale koji po njegovim stvarnim saznanjima mogu upućivati na nevinost, odnosno ublažiti krivicu optuženog ili uticati na vjerodostojnost dokaza optužbe".

9. Pravilo *68bis* predviđa da Pretresno vijeće može, *proprio motu*, ili na zahtjev jedne od strana, odlučiti koje će se sankcije izreći strani koja nije ispunila svoje obaveze objelodanjivanja.

²⁰ Replika na repliku, par. 1.

²¹ *Tužilac protiv Lukića i drugih*, predmet br. I-98-32/1-T, Odluka po Zahtjevu Milana Lukića da se izuzme svjedočenje zbog neblagovremenog objelodanjivanja, s povjerljivim dodacima A i B, 3. novembar 2008. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Lukić*), par. 15.

Prijevod

B. Spisak svjedoka i dokaznih predmeta optužbe na osnovu pravila 65ter

10. Pravilo 65ter (E)(ii) i (iii) propisuje da će pretretresni sudija naložiti tužiocu, u roku koji odredi pretretresni sudija, a najmanje šest sedmica prije pretretresne konferencije, da podnesu sljedeće: (i) spisak svjedoka koje tužilac namjerava da pozove i (ii) spisak dokaznih predmeta koje tužilac namjerava da predloži, a da kopije dokaznih predmeta s tog spiska treba uručiti odbrani.

C. Prihvatanje dokaznog materijala bez posredstva svjedoka na osnovu pravila 89

11. Pravilo 89(C) predviđa da "vijeće može prihvatiti bilo koji relevantan dokaz za koji smatra da ima dokaznu vrijednost", pa prema tome generalno dopušta prihvatanje dokaza direktno iz sudnice, bez potrebe da se oni uvode preko svjedoka.²² Podneseni dokaz ima dokaznu vrijednost ako raspolaže dovoljnim indicijama pouzdanosti.²³

III. Diskusija**A. Zahtjevi kojima se traži odobrenje za podnošenje replike i replike na repliku**

12. Pretresno vijeće smatra da replika donosi dodatne informacije relevantne za sadržaj Odgovora, i nalazi da je u interesu pravde da se optuženom odobri da replicira na Odgovor. Međutim, Vijeće podsjeća strane da ne postoji odredba u Pravilniku koja dozvoljava podnošenje replike na repliku i da se odobrenje za podnošenje replike na repliku ne daje kao nešto redovno, već samo u izuzetnim slučajevima. Vijeće se nije uvjerilo da postoje izvanredne okolnosti u odnosu na tužiočevu predloženu repliku na repliku, te se stoga odobrenje za njeno ulaganje odbija, i Vijeće prema tome neće razmatrati u njoj sadržane informacije.

²² *Tužilac protiv Rasima Delića*, predmet br. IT-04-83-T, Odluka po podnesku tužilaštva u vezi s prihvatanjem dokumentarnih dokaza, 16. januar 2009., par. 8; *Tužilac protiv Ljubeta Boškoscog i Johana Tarčulovskog*, predmet br. IT-04-82-T, Odluka po zahtjevu tužilaštva za prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka s povjerljivim dodacima od A do E, 14. maj 2007., par. 11.

²³ V. *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-AR73.2, Odluka po zajedničkoj interlokutornoj žalbi u vezi sa statusom Richarda Butlera kao vještaka, 20. januar 2008., par. 22; *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Odluka po zahtjevu tužilaštva za prihvatanje dokaznih predmeta bez posredstva svjedoka i po usmenom zahtjevu za prihvatanje dodatnog dokaznog predmeta, 14. mart 2008., par. 15.

B. Pravilo 66(A)(ii)

13. Vijeće je svjesno toga da je ključni element Pravila 66(A)(ii) da se objelodanjivanje materijala koji potpada pod ovo pravilo mora obaviti u određenom roku. U svom "Nalogu poslije Statusne konferencije sa priloženim Planom rada" izdanom 6. aprila 2009. (dalje u tekstu: Nalog od 6. aprila) Pretresno vijeće je izdalo Plan rada kojim nalaže tužilaštvu da objelodani optuženom sve materijale iz pravila 66(A)(ii) najkasnije do 7. maja 2009.²⁴ Na Statusnoj konferenciji održanoj 6. maja 2009., tužilaštvo je izjavilo da je uvjeren da će ispoštovati rok objelodanjivanja 7. maja uz izuzetak audio snimki, za koje je tražilo produženje roka; Vijeće je odobrilo produženje roka za objelodanjivanje pomenutog materijala do 30. juna 2009.²⁵ Tokom Statusne konferencije održane 3. juna 2009., tužilaštvo je izjavilo da će vjerovatno uspjeti zaključiti objelodanjivanje audio dokumentacije u okviru zadanog roka.²⁶ Međutim, 26. juna 2009., tužilaštvo je podnijelo Zahtjev za produženje roka za objelodanjivanje optuženom audio dokumentacije na BHS-u i Vijeće je odobrilo taj produžetak na statusnoj konferenciji održanoj 1. jula 2009.²⁷

14. Na osnovu Periodičkih izvještaja o objelodanjivanju tužilaštva koji su podnošeni od 7. maja 2009.,²⁸ izgleda da je tužilaštvo objelodanilo optuženom preko 1.500 dokumenata na osnovu pravila 66(A)(ii) po isteku roka od 7. maja, od kojih mnogi nisu audio materijali. Isto tako tvrdi da je ispoštovalo rok za objelodanjivanje do 7. maja, tužilaštvo je iznijelo razne razloge zbog kojih ti materijali nisu objelodanjeni na vrijeme.²⁹ Pretresno vijeće je zabrinuto zbog količine materijala iz pravila 66(A)(ii) koji je objelodanjen tek iza 7. maja. Međutim, Vijeće uzima u obzir različite okolnosti koje su mogle spriječiti blagovremeno objelodanjivanje tog materijala, kao što su izjave date tužilaštvu ili transkripti iskaza koji su dati nakon zadanog roka, materijali u vezi sa svjedocima koji su na tužiočev spisak svjedoka dodati po isteku roka, kao i materijali koji su prethodno sa zakašnjenjem objelodanjeni, te je iz tog razloga ono naložilo da bi strane trebale "preduzeti sve

²⁴ Nalog od 6. aprila, par. 7 (1).

²⁵ Statusna konferencija, T. 187-188 (6. maj 2009.). V. takođe T. 189, gdje je tužilac uvjeravao Vijeće da je, što se tiče objelodanjivanja, "sve drugo prema rasporedu".

²⁶ Statusna konferencija, T. 266 (3. juni 2009.).

²⁷ Rok koji je odobrilo Vijeće bio je 10. juli 2009.; Statusna konferencija, T. 325-326 (1. juli 2009.).

²⁸ Periodički izvještaj o objelodanjivanju tužilaštva, 15. juni 2009.; Periodički izvještaj o objelodanjivanju tužilaštva, 17. august 2009.; Izvještaj o periodičkom objelodanjivanju tužilaštva, 15. septembar 2009. (zajedno "Izvještaj o objelodanjivanju");

²⁹ V. Odgovor, par. 2; Periodički izvještaj o objelodanjivanju tužilaštva, 15. juli 2009., par. 1(b); Periodički izvještaj o objelodanjivanju tužilaštva, 17. august 2009., par. 1(b), i Periodički izvještaj o objelodanjivanju tužilaštva, 15. septembar 2009., par. 1(b);

Prijevod

potrebne napore kako bi se pridržavale... Plana rada".³⁰ Međutim, Vijeće ipak ne gleda s odobravanjem na tužiočevo kasno objelodanjivanje materijala "koji su obradile druge radne jedinice Tužilaštva, a kojih njegov tim nije bio svjestan, ili koje nije bio u mogućnosti iz tehničkih razloga objelodaniti".³¹

15. Glavno pitanje koje ovdje valja razmotriti je to da li je određivanje novog roka za dovršenje objelodanjivanja tužilaštva na osnovu pravila 66(A)(ii) potrebno ili poželjno. Vijeće smatra da bi objelodanjivanje materijala koji potpada pod ovu odredbu trebalo sada već biti završeno, izuzev izjava svjedokâ za koje bi tužilaštvo u budućnosti moglo zatražiti da ih doda na svoj spisak, kao i izjave svjedoka za koje je i dalje na snazi mjera odgode objelodanjivanja. Doista, tužilaštvo nije iznijelo da postoji ikakav preostali materijal iz pravila 66(A)(ii), koji treba biti objelodanjen optuženom, izuzev dviju pomenutih kategorija izjava svjedoka. Prema tome, nije ni neophodno ni izvedivo da Vijeće odredi rok za objelodanjivanje izjava svjedoka za koje bi tužilaštvo ubuduće moglo zatražiti da ih doda na spisak ili izjava svjedoka za koje su i dalje na snazi mjere odgode objelodanjivanja i koje će u dogledno vrijeme biti objelodanjene. Shodno tome, pitanje da li bi tužilaštvu trebalo izreći "kaznu" za nepoštivanje roka je preuranjeno³² i ono će se razmatrati ako postane stvaran problem. Bez obzira na to, Pretresno vijeće ne može isključiti mogućnost da neće biti prihvaćeno svjedočenje, ili neki dio svjedočenja, onog svjedoka čija izjava, ili svjedočenja koja su s njim u vezi, nisu još objelodanjene u okviru relevantnog materijala iz pravila 66(A)(ii), bez pokazivanja valjanog razloga, što će se utvrditi i o čemu će se odlučiti ako za to bude potrebe i po uzimanju u obzir svih relevantnih okolnosti.

C. Pravilo 66(B) Pravidnika

16. Izgleda da optuženi u Zahtjevu traži od Vijeća određivanje roka za objelodanjivanje ne samo materijala iz pravila 66(B), koji je već zatražio od tužilaštva, već cjelokupnog materijala koji potpada pod odredbe ovog pravila. Na optuženom je da zatraži od tužilaštva dokumente za koje vjeruje da su "od suštinske važnosti za pripremu njegove odbrane", budući da je samo on u poziciji da zna što bi ti dokumenti, ili kategorije dokumenata, mogli biti. Isto tako, na optuženom je da

³⁰ Nalog poslije Statusne konferencije, par. 7(11); V. takođe Odgovor tužilaštva na Karadžićev zahtjev u vezi s modalitetima objavljivanja na osnovu pravila 66(A)(ii), 22. april 2009., par. 10.

³¹ V. Odgovor, par. 2.

³² V. Odluka po Zahtjevu u vezi s modalitetima objavljivanja na osnovu pravila 66(A)(ii), 27. april 2009., par. 9.

Prijevod

zatraži pregled materijala u posjedu tužilaštva, koji tužilac namjerava koristiti kao dokaze na suđenju, ili su pribavljeni od optuženog, ili su mu pripadali. Pretresno vijeće, razumljivo, ne može odrediti rok za objelodanjivanje materijala koji optuženi još nije zatražio.

17. Što se tiče materijala koji je optuženi već zatražio, tužilaštvo tvrdi da, bez obzira na činjenicu da je taj materijal obiman i da se odnosi na mnoštvo raznih pitanja, ono svejedno ekspeditivno radi na tim zahtjevima. U "Podnesku tužilaštva u vezi sa smjernicama za suđenje", podnesenom 28. septembra 2009. (dalje u tekstu: Podnesak), tužilaštvo dodaje da će ono i dalje dostavljati materijale koje je zatražio optuženi prema ovom pravilu "što je blagovremenije moguće", ali da "u svjetlu značajnih zahtjeva koje je dosad već postavio optuženi, optuženi treba naznačiti tužilaštvu redosljed prioriteta za svoj zahtjev".³³ Vijeće obično ne uzima učešća u postupku objelodanjivanja na osnovu pravila 66(B), osim ako optuženi ne traži nalog kojim se tužilaštvo upućuje da objelodani određene zatražene materijale. Imajući u vidu da takav nalog nije zatražen, Vijeću je nemoguće da u ovoj fazi razmotri kako količinu, tako i relevantnost materijala zatraženog na osnovu pravila 66(B), ili pak da utvrdi koliko bi mogao biti težak teret što ga zahtjevi optuženog nameću tužilaštvu. Nadalje, Vijeće se uvjerilo da je tužilaštvo pokazalo dobru vjeru poduzevši sve moguće napore kako bi na blagovremen način udovoljilo obavezama objelodanjivanja na osnovu pravila 66(B). Međutim, što se tiče materijala koji podliježe uslovima iz pravila 70, Vijeće poziva tužilaštvo da uloži sve potrebne napore kako bi što prije pribavilo pristanak relevantnih davalaca informacija na osnovu pravila 70, a u cilju ispunjavanja svoje obaveze. Ono nadalje poziva optuženog, odnosno njegove pravne savjetnike, da u neposrednom kontaktu sa tužilaštvom dogovore redosljed ili prioritet materijala na osnovu pravila 66(B) čije objelodanjivanje je već zatražio.

18. Iz gorenavedenih razloga Vijeće ne smatra potrebnim da odredi rok za okončanje objelodanjivanja tužilaštva na osnovu pravila 66(B), podrazumijevajući da tužilaštvo djeluje blagovremeno i uz dužnu revnost kako bi odgovorilo na zahtjeve optuženog. Vijeće će zasebno razmotriti, u svom nalogu o proceduri za vođenje suđenja, način na koji će se materijal poput dokumenata i audio ili video traka koji će tužilaštvo koristiti tokom izvođenja dokaza, učiniti dostupnim optuženom i Vijeću. Sav takav materijal koji se navodi na spisku dokaznih predmeta tužilaštva na osnovu pravila 65ter trebao je već biti dostavljen optuženom do 25. maja 2009., roka

³³ Podnesak, par. 36.

Prijevod

određenog u Nalogu od 6. aprila, izuzev onog materijala za čije dodavanje na spisak dokaznih predmeta će tužilaštvo naknadno zatražiti odobrenje, a to se ne može anticipirati.

D. Pravilo 68

19. Obaveza tužilaštva da objelodani oslobađajući materijal na osnovu pravila 68 predstavlja jednu od najtežih dužnosti, jednako važnu kao što je i obaveza krivičnog gonjenja.³⁴ Kako bi ispunilo tu dužnost tužilaštvo mora, na osnovu vlastite procjene, donijeti inicijalni na činjenicama zasnovani sud o tome da li su materijali u njegovom posjedu oslobađajući za optuženog i mora ekspeditivno objelodaniti sve takve materijale.³⁵ Međutim, ova dužnost je trajna obaveza, koja ostaje na snazi čak i nakon što je u predmetu donesena prvostepena presuda, a i tokom cijelog postupka pred Žalbenim vijećem.³⁶ Samo iz ovog razloga bilo bi protivno praksi Međunarodnog suda, i nemoguće, da se tužilaštvu nametne rok za ispunjavanje obaveze objelodanjivanja oslobađajućeg materijala.

20. Pa ipak, Vijeće smatra da je od suštinskog značenja da tužilaštvo objelodani, što prije, sve materijale na osnovu pravila 68 koje posjeduje, i da ubrza potragu za dodatnim oslobađajućim materijalom koji bi se mogao nalaziti u raznim zbirkama dokaza. Nadalje, tužilaštvo mora preduzeti korake kako bi dobilo pristanak relevantnih davalaca informacija na osnovu pravila 70 za objelodanjivanje tog oslobađajućeg materijala koji podliježe uslovima iz pravila 70, ili bi u najmanju ruku trebalo obavijestiti optuženog o postojanju takvog materijala.

³⁴ V. na primjer Odluku u predmetu *Lukić*, par. 16; *Tužilac protiv Blaškića*, predmet br. IT-95-14-A, Drugostepena presuda, 29. juli 2004. (Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*), par. 264; *Tužilac protiv Kordića i Čerkeza*, predmet br. IT-65-14/2-A, Drugostepena presuda, 17. decembar 2004. (Drugostepena presuda u predmetu *Kordić*), par. 183; *Tužilac protiv Brđanina*, predmet br. IT-99-36-A, Odluka po zahtjevu tužioca za objelodanjivanje na osnovu pravila 68 i Zahtjevu za izdavanje naloga sekretaru da se objelodane određeni materijali, 7. decembar 2004. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Brđanin*), str. 3.

³⁵ Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*, par. 264; Drugostepena presuda u predmetu *Kordić*, par. 183; Odluka u predmetu *Brđanin*, str. 3; *Tužilac protiv Nahimane i drugih*, predmet br. ICTR-99-52-A, Odluka po zahtjevima žalioca Jean-Bosca Barayagwize za dopuštenje da izvede dodatne dokaze na osnovu pravila 115 Pravilnika o postupku i dokazima, 8. decembar 2006., par. 34; *Tužilac protiv Karemere i drugih*, predmet br. ICTR-98-44-AR73.13, Odluka po Žalbi Josepha Nzirorere na Odluku po Zahtjevu na osnovu pravila 68, 14. maj 2008. (Druga odluka u predmetu *Karemera*), par. 9.

³⁶ Drugostepena odluka u predmetu *Blaškić*, par. 267.

*Prijevod***E. Spisak dokaznih predmeta tužilaštva i prihvatanje dokaznog materijala bez posredstva svjedoka**

21. Kao što je gore navedeno, optuženi je prvobitno zatražio od Vijeća da izda nalog kojim će postaviti rokove tužilaštvu za podnošenje "konačnog, realističnog spiska dokaznih predmeta" na osnovu pravila 65ter Pravilnika, i za podnošenje zahtjeva, ili zahtjevâ, za prihvatanje dokumentarnih dokaza bez posredstva svjedoka. Međutim, u replici je razjasnio svoj stav navodeći da bi Vijeće trebalo odrediti rok tužilaštvu za podnošenje revidiranog spiska dokaznih predmeta nakon što se donese odluka na osnovu pravila 73bis, i da bi rok za podnošenje zahtjeva, ili zahtjevâ bez posredstva svjedoka trebao biti određen nakon što Vijeće utvrdi pitanja prihvatanja pismenih dokaza i opseg suđenja. U svjetlu činjenice da optuženi prihvata u svojoj replici da postoje druga pitanja koja se trebaju razriješiti prije donošenja bilo kakve odluke o utvrđivanju roka za podnošenje konačnog spiska dokaznih predmeta tužilaštva ili za podnošenje zahtjeva za prihvatanje dokaza direktno iz sudnice, Vijeće ovaj put neće dalje razmatrati ova pitanja.

F. Spisak svjedoka optužbe

22. Kao što je gore navedeno, u svom Nalogu poslije Statusne konferencije, Vijeće poziva strane da do 28. septembra 2009. podnesu argumente o svim aspektima procedure koja će se slijediti tokom suđenja. Na osnovu tih argumenata, Vijeće će izdati nalog o proceduri za vođenje suđenja, a koji će se između mnogočega ostalog baviti procedurom i rasporedom podnošenja spiskova svjedoka koje će strane pozivati tokom narednih sedmica ili mjeseci.

IV. Dispozitiv

23. Prema tome, Pretresno vijeće, na osnovu pravila 54, 65ter(E), 66(A), 66(B), 68 i 89 (C) Pravilnika ovim:

ODBIJA Zahtjev.

Prijevod

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleski tekst mjerodavan.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 1. oktobra 2009.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]